

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Jakub Vlk

NÁZEV PRÁCE: Etické aspekty umělé inteligence

OBOR STUDIA: Filozofie a společenské vědy

AUTOR POSUDKU: Mgr. et Mgr. Michal Rigel

SHRNUTÍ A HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE

Autor se ve své bakalářské práci věnuje etickým aspektům umělé inteligence, což je „divácky“ atraktivní filozofický problém. Jak lze číst ze zadání práce, tak za svůj hlavní cíl si vytyčuje „učinít přehled etických problémů, před které nás může v dohledné době postavit rozvoj umělé inteligence a robotiky“ a zároveň „zhodnotit jejich závažnost a dosah (...) a zvážit obecnou otázku pozitivních a negativních aspektů toho, co může umělá inteligence přinést.“ Tento cíl v úvodu práce ještě doplňuje o řadu podotázek (s. 7).

Samotné téma je nepochybně aktuální a filozoficky relevantní (navíc i zajímavé pro širší publikum), i když z velmi stručného úvodu není možné explicitně vyčíst, proč přesně si jej autor vybral ani to, jak se hodlá dopracovat k zodpovězení položených otázek (tj. jakými metodami). Úvod proto nepodává vyčerpávající informace o práci, příliš nepopisuje ani jednotlivé kapitoly, které budou následovat, a zvolenou strukturu neobhájí. Provedena není ani evaluace esenciální literatury k tématu ani další obvyklé náležitosti úvodu studentských prací.

To samé naneštěstí platí i pro Závěr (s. 48), kde se provádí výčet témat, která byla v práci postupně předložena, ale bez hlubšího komentáře k dosaženým výsledkům, ba bez jediné přímé odpovědi na položené otázky. Místo odpovědi a závěrů autor pokládá další řečnické otázky velmi obecného znění (např. „měly by stroje zasahovat do něčeho, co je lidské?“, „je morálně správný technologický vývoj?“ a konečně „bude budoucnost s roboty obohacenými umělou inteligencí správná?). Text následně uzavírá jediným vlastním vyjádřením, které je ale znovu velmi nekonkrétní: „podle mého názoru nejde o to, co přinese budoucnost, ale o to, co přineseme budoucnosti my“.

Ačkoliv žánr Úvodu a Závěru práce dle mého soudu nebyl dobře zvládnut, obsah jednotlivých kapitol práce řeší vytyčené téma a svým způsobem problematiku pokrývá. I zde je nicméně možné vytknout, že jeden z hlavních cílů práce – věnovat se etickým aspektům umělé inteligence – není proveden do hloubky. Hovoří se sice o hrozbě invaze do soukromí člověka

(s. 37-38), úskalích robotizace práce (s. 26-28), autonomních zbraňových systémech (s. 41), autonomních vozidlech vč. populární etické otázky o volbě klíče pro vyhodnocování správných reakcí na okolní situace (s. 33-35), ale jen povrchně a ne natolik důkladně, jak by se od práce s názvem *Etické aspekty umělé inteligence* dalo očekávat. Autor prezentuje spíše přehled témat (osvěžující je např. pojednání o sexuálních robotech, s. 38-40), ale bez toho, aby se dostal alespoň trochu problematice pod povrch.

Pozitivně oceňuji, že text uzavírá kapitola „Moje stanovisko“ (s. 46), která tak aspoň trochu nahrazuje ne úplně zdařilý *Závěr*, i když ani zde nejde o prezentaci toho, k čemu práce dospěla a odpověď na kladené otázky, nýbrž čistě o hodnotový soud autora, opřený o použité zdroje.

HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Po přečtení práce mohu tvrdit, že formální stránku autor zvládl dobře a to ať už jde o formátování a normy instituce, na níž je práce obhajována, tak i pokud jde o stylistickou i gramatickou stránku (snad jen slovo „vesmír“, s. 17, není třeba psát s velkým počátečním písmenem + jediný překlep, s. 19 nahoře). Ještě stojí za to zmínit, že od s. 25 dále je setrvale v práci používána zkratka UI (bez jakéhokoliv vysvětlení). Asi by bylo korektní ji poprvé uvést v závorce za souslovím, které má zkracovat. Nepochybně půjde o termín „umělá inteligence“, jehož anglickojazyčná zkratka AI je dostatečně rozšířená, ale český ekvivalent mne osobně dělal v případě prvního použití trochu problémy.

Z dalších výtek v tomto bodě bych už zmínil pouze občasné familiární a ne úplně obsažné glosy typu „*technologie opravdu uhání milovými kroky vpřed a křivka pokroku neustále stoupá vzhůru*“, s. 21. A poslední věc: kritizovat lze nepřehledné řazení zdrojů v seznamu literatury, kde je po několika alfabetycky seřazených knižních publikacích najednou bez jakéhokoliv oddělovacího nadpisu soubor nesusodných odkazů na weby, výzkumná centra, videa apod., které navíc ani nerespektují abecední pořadí.

HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI

Dílo čerpá ze zdrojů české i zahraniční provenience (anglický jazyk) a ačkoliv se od bakalářské práce nevyžaduje nijak zvlášť rozsáhlý seznam zdrojů, tak si dovedu představit, že autor mohl k tématu shromáždit přece jenom větší arsenál literatury než jen sedm knih + žádný akademický článek. Nedostalo se dokonce ani na všechny publikace, které slibovalo zadání (se třemi se vůbec nepracuje). Téma je přitom skutečně dobře pokryto a nějaký text přímo akcentující etický rozměr problematiky, který práce trochu postrádá, ač jej v zadání slibuje, by jí prospěl.

Rozšířit databázi zdrojů by šlo i takovým způsobem, že se budou poctivě citovat autoři, o jejichž myšlenkách se v textu mluví (nebo se dokonce přímo citují), ale na jejichž díla se neodkazuje, např. Aristotelés (s. 14), J. M. Keynes (s. 27), Nick Bostrom (s. 45) a další.

OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

Autor se v textu zmiňuje o tzv. robotizaci práce a rozvíjí i téma budoucího uplatnění lidí v pracovním procesu (zejm. s. 27-28). Přiklání se k pozici, že technologický pokrok pracovní místa nevytvoří v takovém rozsahu, aby nahradila ta zaniklá. To samo o sobě je diskutabilní tvrzení, ale má otázka směřuje rovnou ke zhodnocení některých nabízených možností: kratší pracovní týden, delší dovolená, příp. zavedení základního nepodmíněného příjmu. Vnímá autor tato opatření jako efektivní a proveditelnou cestu k tomu, jak čelit výzvám robotizace práce?

Práci k obhajobě

Doporučuji

Navrhuji celkové hodnocení

C-D podle průběhu obhajoby

V Hradci Králové
14. 1. 2020

PODPIS: